

Sundbyck

R

E F Runeberg

09663

B1185/44

1775. Jul. Aug. Sept. 221

*Om Stockholms Stads Invånares tilväxt
och aftagande;*

af

EDWARD FREDRIC RUNEBERG.

Innan Kongl. Tabell - Commissionen velat aflåmna beskrifning om samtelige Sveriges Invånares tilväxt och aftagande, hvilka omständigheter äro mycket skiljaktiga ifrån de samma uti Kongl. Residence - Staden, hvarest den hufvudsakelige delen af hela Rikets rörelse stöter tillsammans; har man velat förut afgifva en enskild beskrifning af desse förändringar för Stockholm, hvilken stad har den svårigheten gemensam med alla stora och folkrika Städer, at flere derstädes dö än födas, och behöfver således, för at bibehålla sin folk - hop vid någorlunda lika antal, ärlig erlåttning ifrån Landsbygden, til sina Näringars underhållande.

Näringarnas til eller aftagande stå i en så nära gemenskap med folkhopens tilväxt eller minskning, at då uti en Stad, alla öfriga omständigheter äro lika, kan man med visshet anse förändringarne i folkhopens storlek, såsom säkra verkningar af lika så beskaffade förändringar i näringarne: och ehuru väl man skulle i första påseendet tycka, at bekymmersame förändringar i näringarna icke skulle genast medföra minskning i barna - tilökningen, af de förut ingångne giftermålen, ehuru den minskar giftermålen antal för lika tid; så visar likväl flere så in - som utländske orters erfarenhet, at denne tilökning af-

ven rubbas ifrån sin förra ymnighet, hvartil bekymret om den nödtorftigare delens anskaffande af mennisklige behofven, förmenas vara förnämsta orsaken.

Af ålder har Stockholms stad undergått flere och större förändringar, hvilka hvar på sitt sätt, i längre eller kortare tid, verkat dess näringsars öde, och vore icke utan all nytta, at hafva förteckningar på dess Invånares til- och aftartagande ifrån äldste tiderne, om sådane då blifvit förde, och til efterkommanderne öfverlemnade, hvilke jämförde med Stadens och Rikets Historia, skulle nu kunna gifva anledning til hvarjehanda nyttiga anmärkningar.

I brist af dessa förteckningar, vil man hålla sig vid den tid, på hvilken sådane tilförläteligen blifvit hållne, och först tilse, huru tilväxten och dödeligheten sig förhållit.

År 1772 föddes här i Staden 2298 barn, hvaraf 1216 voro man-kön, och 1082 qvin-kön: således 134 flere af man-kön, än af qvinnekönet.

Största barna-tilväxten var detta år i October månad, då föddes 210 barn, 121 söner och 89 döttrar, hvaremot minsta ökningen skedde i Augusti månad, då 88 söner och 77 döttrar, summa 165 barn tilföddes. Sönernes antal til döttrarnas, förhöll sig som 1,123 til 1.

20 år för denna tiden, eller år 1752, var de föddas antal 2641, och således 343 större, än år 1772.

År 1762 var de tilföddas antal än större, nemligen 2758, och alltså 460 flere än år 1772.

Mar-

Martii månad var då afvelfammast, då föddes 254 barn, 124 gossar och 130 flickor.

Besynnerligt är, at en märkelig skiljaktighet befinnes, i anseende til årstiderna, imellan afvelfamheten hos Stockholms stads Invånare och hela Riket; (se Kongl. Vet. Acad. Handl. år 1767, 4:de Quart.), hvilket icke torde vara underligt, i anseende til de ganska olika lefnads-låtten, och på skiljaktiga tider infallande bekymmer, för invånarnas bårkning och utkomst; ty uti Januarii, Februarii och December månader födes gemenligen minsta myckenheten barn här i Stockholm, hvaremot Julii, Augusti, September och October månader gifva härstädes den måsta barna-tilökningen.

Orsaken härtil lårer böra igenfökas i tiden för invånarnes mer eller mindre bekymmersamme œconomiske omständigheter. Mödosamt och bekymmerfullt sökande efter det, som til lifvets bårkning nödorstigast tjenar, gör sinnet tungt, och betager all munterhet; mislvåxt och hårda år plåga vara det svåraste hindret emot folkökningen; men dernåst låra höga pris på det nödorstigaste, ehuru derpå kan vara tilgång, tillåta minsta afvelfamheten, af samma anledning som nys sagd är; håremot åro för hela Riket September, Martius, Februarius och Januarius, de måst fruktsamme på barn; men Augustus, Majus, Julius och Junius de minst folkökande månaderne, enligt Herr Secret. och Ridd. WARGENTINS uträkning.

Af de sist förflutne 10 åren, ifrån och med år 1764, var här år 1770 största tilföddlen i

Stockholm, nemligen 2674 barn, och år 1773 den minsta, som var 1953 barn; icke desto mindre gåfvo, i anseende til proportionen imellan födde och döde, desse åra-talen icke den minsta och största förlusten; år 1772 var tilfödslen 2298, och således 346 personer flere än de, som tilföddes år 1773, men afgången var år 1772, 4711, hvarigenom förlusten blef 2413, hvar emot allenast 1945 personer dödde år 1773, flere, än som tilföddes. Minsta förlusten i Folknumern under desse åren upkom år 1770, då allenast 146 personer dödde öfver tilfödslen.

Största dödeligheten under dessa åren har varit i Maji månader, ehuruval et och annat år, hafva andra månader medfört större dödlighet, särdeles April och Junius, dock har Majus de fläste gånger haft största dödligheten med sig.

För alla dessa 10 åren, är medium af de födda 2455, och af de döda vid pass 3241, och förhåller sig under samma tid tilfödslen til afgången, som 1: 1, 319; de vil säga, at för hvar barn, som tilföds, afgår något mer än 1 människa, eller i det närmaste, då 25 barn tilfödas, afgå 33 personer. Denna dödelighet öfverträffar vida den allmänna uträkning, som Herr Sussmilch upgifvit igenom proportionen af de årligen dödas antal til de föddas uti stora Städer, som 108: 100, hvaremot proportionen blir här i Staden, såsom 132: 100; så at här dö 24 af hundra, öfver Herr Sussmilchs upgifne proportion.

Medium af de under dessa åren af oäkta lång födde barnen, är i det närmaste 372 årligen, hvil-

hvilkas antal förhåller sig til antalet af de åkta barnen, som 1:6. 599, så at då 6599 barn födas af åkta lång, födas 1000 oåkta barn.

Når ofvan anförde medium af de årligen tilfödde barnen, 2455, jämföres med medium för desse åren af samtelige invånarne här i Staden, hvilket bestiger sig til 70. 042 personer, så födes här i Staden för hvar 28:de å 29:de person, et barn, eller 1000 barn af 28123 personer. Hvilken proportion är åter mycket förmanligare, än den af Herr SUSSMILCH upgifne allmänna för stora Städer, nemligen, som 1:30 å 31. Hvad de af oåkta lång födde barnen angår, förhålla de sig til hela Stadens Folkhop, som 1 til 188. 285, så at för hvar 188 eller 189:de person, har kunnat råknas et sådant barn.

Man måste tilstå, at samtelige årligen tilfödde barnens förhållande til Stadens hela folkhop är ganska ringa, och långt mindre än denna proportionen på Landsbyggen eller i Rikets smärre Städer; men Stockholms stad lærer hafva denna bristfälligheten gemensam med alla andra större Europeiske städer, i hvilka likväl, sårdeles Paris, dessa tal torde hafva et lyckligare förhållande; men at emot 188 personer vid pafs, 1 oåkta barn skal vara svarande, tycks vara nog mycket, hållt då de jämföras med de ogifte invånarne öfver 15 år, Änklingar och Ankorer deruti inbegrepne, som i et medel-tal utgöra 11804 af Man, och 17787 af Qvinno-könet, med hvilkas summa, om oåkta barnen jämföras, så belöper sig i det närmaste 1 oåkta barn på hvar 79:de ogift öfver 15 år åldrig person.

Det

Det är ej utan, at ju denne oordentlighet medförer naturligt-vis mycken skada, så väl i anseende til afvelsamhetens förlorande, som äfven i anseende til smittosamme sjukdomars upväckande, som lätteligen utbreda sig, och af sig föda en svag och bräcklig posteritet; men den lärer svårligen stå at förekommas, om den ändteligen kan igenom bättre utrymme för menighetens utkomst, således til Hjonelags lättare byggande, til någon del minskas. Troligt är, at denna lasten måtte i samma mån kunna håmmas, som prisen på allmänhetens nödtorfts-varor hinna nedfållas, och utväg blir lemnad den samma, at på lofligt lätt förtjena sin föda; man kan, näst GUDS hjälp, då låfva sig en bättre uträkning öfver folkhopens tilväxt här i Staden, hållt sedan igenom et prisvärdigt sällskaps patriotiska företagande, oäkta barns lönlige dödan- de, för några år sedan, blifvit til större delen förebyggt, at förtiga det, igenom denna förträffliga Barnhus - inrättning, som var den första, hvilken med synnerlig nit och alfvare beförjdes, samt gaf anledning til flere slike nyttige inrättningar företagande, många så väl äkta som oäkta barns afgang utaf nöd och vanskötsel, blifvit på et berömligt lätt förekommen.

Medium af de under dessa 10 sista åren här i Staden årligen döde personer, utgör en summa af 3241 människor, hvilket antal, jämfördt med Stadens hela Folk - nummer, utvisar mortaliteten såsom 1: 21. 611, eller at utaf 21 à 22, af denne Stads invånare, går en årligen utur verlden; om 70042, som är medium af hela folk- mängden, divideras således med 21. 611, skal

9vo-

qvoten 3241 verificera det af Tabellerne tagne medium, och bevisar tillika, at under en sådan mortalitet, måste Stockholms stad årligen för- ses med folk ifrån andra orter, til et antal af 786 personer, om des totala Folk - nummer skal ständigt kunna underhållas vid lika storlek.

Dock är mortaliteten olika vid olika åldrar; Barna-mortaliteten är i alla Länder gemenligen störst, då icke någon farfot gör de andre åldraf- nas dödelighet större; här i staden, då hela folk- mängden är 70042, förhåller sig på 10 år me- dium af barnens dödelighet, til tilfödslen, som 1. 722: 1. 000, nemligen då barna-åldren räk- nas til och med det 10:de året; det vil låga, at då 1722 barn födas, dö deremot 1000, eller då 861 barn födas, dö 500, eller då vid pass 1 $\frac{1}{2}$ människa födes til verlden, går 1 ut verlden. Men denne dödelighet är icke lika i anseende til bägge Könen; ty utaf de 10 årens medium finnes, at då 1253 Gossar tilfödas, dö 740, el- ler då 169 söner gå in i verlden, gå 100 ut. Hvaremot på samma 10 år tilföddes per medium 1202 Flickor, och medel-talet på de döde Flic- korne var 685. Altså emedan af 1000 Gossar, dö 590, och af 1000 Flickor, dö 569, så är Gossarnas större mortalitet = 21 på 1000.

Härvid förefaller såsom något besynnerligt, at totale mortaliteten här i Staden, är nog starkare, än i de utländske städer. Stockholms stads naturliga klimat kan icke vara osundare än de större utländske städernas: väl torde en min- dre ordentelig police hafva hittils haft någon del i det eljest naturligen goda klimatets för-
läm-

och innan Kopp-ympningen kommit i bruk, varit, näst Kopporne, som gemenligen angripit människan i barna-åldern, samt näst Slag och Stick-fluss, måst dödande här i Riket; men sedan man nu begynt, at med ympning förekomma tillfällig smitta, och at således göra denna sjukdom mindre dödande, lå torde Bröst-sjuka och Lungfot få den obehageliga hedren, at stå framför den sagde, och näst Slag samt Stick-fluss; äfven framför alla de öfriga sjukdomarne här i Riket, främst på dödlighets rangordningen. På de anförde åtta åren, hafva här i Staden icke mindre än 4481 personer dödt i Bröst-sjukor, nemligen: 2415 af Man-och 2066 af Qvinno-könet; lå at medium deraf blir $560\frac{1}{8}$ person om året. Då samtelige Stadsens invånare utgöra et antal af 70042 personer, lå visar detta medium, at af dem dör vid pass hvar 125 person, igenom denna mattande och oboteliga sjuka.

Häll och Styng, är här icke så gängse, som den näst förut nämnde; medium utaf deras antal, som på dessa åren härigenom dödt, är hvar 1207:de denna Stads invånare.

Hetsig sjukdom och Bränn-sjuka: igenom denna sjukdom har, åren 1772 och 1773, et dubbelt antal af denna Stads invånare, vandrat ur verlden, emot förra vanligheten. År 1772 dogo härstädes 1084, och 1773, 1143 personer af denna sjuka. Om medium för dessa 8 årens dödlighet af denna sjukdom skulle kunna anses för riktigt, hvilket dock för sagde orsak icke låter kunna antagas, lå skulle vid pass hvart 115:de
mån-

människo - lif här i Staden utfläckas af denna sjukdom.

Fläck - feber och smittosam sjuka plågar icke heller vara mycket gängse härstädes, den plågar vanligen bärtaga några och 20 personer om året; men år 1770 begynte den utsträcka sig vidare, och bärtryckte då 51 denne Stads invånare; 1771 athände den lifvet af 73, år 1772 af 629, och år 1773 af 302 personer. Af sådan orsak kan man ej heller för giltig anse proportionen af de igenom denna sjukdom bärtagas antal, til samtelige invånarnas under dessa åren, som år = 1: 493, så at hvar 493:je denne Stads invånare skulle igenom denna sjukdom afgå ur verlden.

Mage - och Buk - ref plåga årligen bärtaga 60, 70 à 80 människor; men åren 1772 och 1773, och åfven år 1766, gick denna dödeligheten up til dubbelt, så at efter medium af denna mortaliteten för dessa 8 åren, skulle 90 à 91 människor här i Staden dö af denna sjukdom, eller hvar 773 denna Stads invånare.

Rödfof och Gulfof plåga årligen öfverkomma några få, såsom 7, 8 à 9 personer; medium för den förra år 13 $\frac{7}{8}$, samt för den senare 8 $\frac{7}{8}$ personer, som årligen dö; dock var åren 1766, 1772 och 1773, den förra sjukdomen starkare än vanligen, hvarföre ock medium blifvit större, än det för hvart år bör vara.

Tvinfof och Mjåltsjuka plågar årligen här bärtaga 69 människor vid pafs; dock gick den år 1772 til 106 personer.

Q

Sten

fämrande, särdeles hvad den egentligen så kallade Staden angår; men så tyckes dock, at en emot utländska flåderne så stor dödlighet härstädes, icke skulle kunna bero endast på climats ofundhet. Dock när man lägger denna omständighet tillsammans med hvad skada de omkring Staden mycket fördärfvade vattnen kunna göra på människans hälsa, och tillika besinnar, at vården om de fattigas och närings-löfas conservation tillika varit mycket svag och otillräckelig, at förtiga hvad i detta afseende ofvan anfördt år, om den af liderlig lefnad sig mycket utbredande hälsans fördärf och generationens försvagande; så torde dessa svårigheter sammantagne, väl kunna åstadkomma en andra stora Städer högt öfverträffande dödlighet.

Det torde således i följe häraf icke vara underligt, at barna-mortaliteten här i Staden, jämförd emot samtliga invånarnes myckenhet, är större, än den samma i de fläkte utländske större Städer. Efter de årligen döende barnen, som äro 10 år och derunder, utgöra per medium et antal af $1425\frac{1}{2}$ vid pass, och medium af hela folkehopen är lika med 70042; så förhåller sig de döende barnens antal til alla invånarnes, som 1000:49138, hvilket vil såja, at emot 1000 barn som dö, svara 49138 invånare, eller at för hvar 49:de eller 50:de invånare, dör et barn, som är til och med 10 år.

Hvad de åldres eller öfver samma 10 år varande personers dödelighet angår, så är dervid at i akt taga, at åren 1772 och 73, äro under titlärne af hetlig sjukdom och brånsjuka, samt un-

under Fläck-feber och smittosam sjuka, ovanligt många döde uptagne, bestigande sig til 3158 personer, hvaremot under samma år, en sållan infallande ringa Barna-mortalitet af Koppor och Måssling, som eljest plågar medtaga de måsta, blifvit upförd; hvaraf händer, at i jämförelse emot hela folkhopen i Stockholm, blir medium af de öfver 10 år varande döde personerna 1815, hvilken dödlighet är större, än barnens 1425, jämförd emot ofvanlagde summa; hvaraf följer, at de äldre personernas dödlighet, jämförd med Invånarnes antal, blir för dessa 10 åren i samma mån större, än barnens; 1815 förhåller sig til 70042 :: 1000 : 38590, hvilket vil säga, at emot 100 äldre personer som dö, svara 3859, det är, at för hvar 38:de eller 39:de person, dör en; skillnaden 10, hvarmed barnens mortalitets-summa är under de äldre personernas, utvisar storleken, hvarmed de äldre personernas dödelighet dessa åren öfverstigit barnens.

Hvad sjukdomarnas beskaffenhet angår, så vida de under deras rätta titlar blifvit upförde, så hafva ifrån och med år 1766, til och med år 1773, 806 af Man- och 848 af Qvin-könet dödt i Koppor och Måssling, under hvilken tid 206 $\frac{3}{4}$ år medel-talet för de i Koppor och Måssling årligen afgångne, utaf hvilka 3 personer varit imellan 30 och 35 år, och en enda imellan 35 och 40 år gammal, öfver hvilken ålder ingen befinnes hafva dödt i Koppor eller Måssling.

Bröst-sjuka eller Lungfot, de kalla climaternas farligaste följeslagare, som är färdig at angripa människan i alla dess åldrar, har tilförene
och

Sten-och Njur-passion skiljer mycket i sin dödlighet, i anseende til tiden; det ena året kunna här i Staden allenast 4 dö af denna sjukdom, det andra året 14; på de nämnde 8 åren dogo likväl 68 personer af denna plåga, som per medium göra $8\frac{1}{2}$ om året.

Af Blodstörtning hafva, medelmåttigt taget, 14 eller 15 människor dödt för hvart af dessa 8 åren, 52 af Man-och 66 af Qvin-könet.

Ut af Frossa, hafva 116 af Man-och 105 af Qvinno-könet här blifvit dessa åren från lifvet skilde, som per medium gör $27\frac{5}{8}$ personer om året.

Vattusot är här i Staden mycket gångse, så at på dessa 8 år icke mindre än 1124 af denna Stads invånare blifvit igenom denna sjukdom vid lifvet skilde; medium $140\frac{1}{2}$ visar, at af invånarnes totala summa, hvar 498:de vid pass, blifver årligen igenom denna sjukdom om lifvet bragt.

Rosen, Podager och Skörbjugg plåga årligen variera imellan 10 och 40 personer, som de årligen här i Staden störta i grafven; ehuru Qvinno-könets lefnads-art härstädes icke medförer någon särdeles kropps rörelse, finner man dock, at gemenligen dö flere Mans-än Qvinspersoner, af denna sjuka. 90 af de förra, och 75 af de senare, hafva under dessa åren dödt här af.

Men af den bedröfveliga sjukdomen Kråftan lider Qvinno-könet större mehn än Man-könet. Då under sagde tid 88 Mans-personer här i Staden afledo af denna sjuka, så vordo icke mindre

dre ån 128 af Qvinno-könet här af i grafven för-
tade; årliga medium för det förra Könet år 11,
då det samma år för det senare Könet 13, hvil-
ka för denna sjukdom årligen måste fötta lif-
vet til.

Led-vårk och Torr-vårk hafva, i de äldre
mortalitets-Tabellerne, sin egen och gemen-
samma titel; då 9 af Man-könet dö om året af
denna plåga, dö af Qvin-könet $13\frac{1}{4}$.

Slag, Stick-flufs och brådöd är en Titel i
mortalitets-Tabellerne, som utmärker sig med
en stor dödlighet. På de sagde 8 åren har den
bårtryckt icke mindre ån 6323 af denna Stads
invånare, hvaraf årliga medium år $790\frac{3}{8}$, hvil-
ket medium låter vara så mycket fåkrare, som
under dessa 8 år, intetdera har medfört någon
fårdeles ovanlig dödlighet af denna sjuka, utan
åro merendels lika. Proportionen imellan dem,
som årligen dö af denna vådeliga sjukdom, och
invånarnas totala summa, visar, at hvar 88:de
människa här i Staden dör i denna sjukdom, i
hvilken olyckeliga lott Man-könet har gemen-
ligen öfverhanden.

Uti dödsfall af ålderdoms-bräcklighet, har
Qvinno-könet alltid största lotten; dess mindre
mortalitet ån Man-könets uti ungdoms-åren,
spar alltid en större myckenhet af dem til sena
åldren, ån af Man-könet, hvarföre ock deras
mortalitet under denna titlen måste alltid va-
ra större. Då under dessa år, 382 af Man-
könet bårtdödt utaf ålderdom, hafva icke min-
dre ån 908 af Qvinno-könet mått tröttas vid at
långre lefva. Årliga medium för dem af Man-
könet

könet här i Staden, som dö af ålderdoms svaghet, år $47\frac{3}{4}$, men Qvinkönet $113\frac{1}{2}$; hvaraf synes, at då 1 Gubbe dör af ålderdoms-svaghet, dö 2 och vid pass $\frac{1}{3}$ dels Gummor af samma sjukdom. Men mortalitets-förteckningarne utvisa, at tids-puncten för dem, som dödt af utmattade eller, om man så må säga, af utnötte kroppar, icke alltid ätföljer ålderdoms-tiden, i synnerhet här i Staden, såsom i andra stora Städer. År 1767, dogo 1 Man och 1 Qvinna af sådan bräcklighet imellan deras 40 och 45 ålders-år. Åren 1769, 70, och 72 dogo 5 Qvinnor här af imellan deras 50 och 55 lifstids-år: år 1763 dogo här af 2 Männer, imellan deras 55 och 60 lefnads-år. Mennisko-kropparna äro i sig sjelfve icke allesamman lika starka, och deras senare eller snarare förfall beror för öfrigt uppå så många detta förgångeliga lifvets tryckande skiljaktiga omständigheter, så at det lärer blifva svårt at upräkna dem alla, och än mera at förekomma dem.

Barnsbörd, Qvinno-könets döds-envige, bårt-rycker här i Staden årligen 29 eller 30 Qvinfolk, enligt medium af dem, som i denna kamp dödt under dessa sista 8 åren; man kan icke aldeles visst säga, om vissa lefnads-år äro af naturen bestämde för könet, såsom farligast på denna vådjo-banen; dock tyckes tiden imellan deras 30 och 35 ålders år vara åfventyrligast: åtminstone hafva på dessa 8 åren, flere barnaföderskor blifvit vid den åldren hänryckte, än vid någon annan ålder. Då denna igenom barnsbörd förorsakade årliga afgang på mödrar, jämföres med medium af de årligen födda Barnen,

nen, 2455, visar proportionen, 1: 82, 5, at af 82 eller 83 Barn som födas, kostar et sin Moder lifvet.

Okänd barn-sjuka är en mycket generel titel i mortalitets-Tabellerne, som visar, at 165 $\frac{3}{8}$ barn, per medium, dödt årligen, utan at Föräldrar eller anhörige vetat, utaf hvad sjukdom de plågats. I sådana okända sjukdomar, lida barn af Man-könet större afgang än Qvinno-könet, så at när 87 Gåffe-barn dödas af okände sjukdomar, dö deraf allenast 77 Flicke-barn; men som detta lårer ankomma måst på de närvarandes kunskap och erfarenhet i Medicinal-vetenskapen, så lårer af denna titel oftast kunna slutas, mera til de närvarandes ringa kannedom i Semiologien, än til besynnerligheten af den aflidandes sjukdom.

Kik-hosta plågar ofta vara en vådelig barna-fiende; år 1769 bårttog den här ur Staden 149 barn, då den eljest icke plågar nedläggga i grafven mer, per medium, än vid pass 18 barn om året.

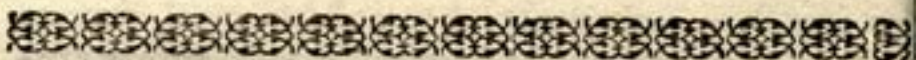
Barns vådeliga qvåfning af Ammor eller Mödrar, har på någon tid mycket blifvit minskad här i Staden. Man lårer kunna räkna denna olyckshändelse på icke mera, än vid pass 1 eller 2 barn om året. Likaså är det ock med dem, som här i Staden plåga dö af otjänlig spis. Under de förflutna 8 åren, har icke alltid en dödt hvart år af sådan nöd. Likaledes äro de, Gud låf! få, som omkommit under Isen, och det allenast 6 personer på 8 år, 5 af Man, och en af qvinno-könet. Fyra hafva på samma tid frusit

til döds; men 183 personer hafva härstådes drunknat, hvaraf 149 varit af Man-och 34 af Qvinnkøn, hvilket visar, at här i Staden plåga vanligen vid pafs 23 personer drunkna hvar år.

Af Os hafva under dessa åren per medium 3 å 4 dödt hvar år, lika många af båge kønen. Af andra vådeliga tilfällen hafva, medelmättigt taget, $12\frac{1}{2}$ omkommit hvar år.

Mördade under dessa åren hafva varit 14; de som lidit döds-straff 17, och sjelf-mördare åfven 17 personer.

*Ritningar och kårta observationer öfver
Rimfrost-figurer;*

gjorde af

CLAS BJERKANDER,
Comminister i Gjöthene vid Skara.

Emedan flere upgifvit ritningar på de konstigaste Snö-figurer, som luft-kretsen framaltrar, men ingen, så vida mig kunnigt år, öfver Rimfrost-figurer, som äro lika vackra, förundrans-vårda och skiljaktige, med märkvärdig skapnad och Geometrisk afdelning; ty har jag flere vintrar, i synnerhet åren 1771, 1772 och 1774 dessa figurer afritat, och deröfver gjort de anmärkningar, hvilka jag nu får den åran til Kongl. Vetenskaps Academien öfverlemna.

Rim-

k-
n-
n-

3
en.
gt

de
en

er

i-
n-
f-
-
g
g
h
le
il

-

